

Gerard Kramer

Rust en rusten

WoordStudie

-

Dat het Grieks voor een Nederlands woord soms diverse equivalenten met verschillende nuances heeft, hebt u vaker gezien in deze rubriek. In deze WoordStudie zullen we dat zien bij de woorden 'rust' en 'rusten'.

Anapausis

Het eerste woord voor 'rust' dat we gaan bekijken, is Gr. *anapausis*. Daar hoort u het Nederlandse woord 'pauze' in doorklinken: dat is een rust die een al begonnen activiteit onderbreekt. Het woord *anapausis* wordt in Griekse teksten gebruikt om 'rust na inspanning of arbeid' aan te geven, en met dat aspect loopt het Nederlandse woord 'pauze' parallel. Het wordt in de volgende plaatsen gebruikt:

- 'Komt tot Mij, allen die vermoeid en belast bent, en Ik zal u rust geven. Neemt mijn juk op u en leert van Mij, want Ik ben zachtmoedig en nederig van hart, en u zult *rust* vinden voor uw zielen' (Matth.11:28-29).
- 'Wanneer nu de onreine geest van de mens is uitgegaan, gaat hij door dorre plaatsen, op zoek naar *rust*, en vindt die niet' (Matth.12:43; vgl. Luk.11:24).
- 'En de vier levende wezens hadden elk afzonderlijk zes vleugels, rondom en van binnen waren zij vol ogen en zij hebben geen *rust*, dag en nacht, en zeggen: Heilig, heilig, heilig, Heer, God de Almachtige, die was en die is en die komt' (Openb.4:8).

- ‘En de rook van hun pijniging stijgt op tot in alle eeuwigheid; en zij hebben dag en nacht geen *rust*, zij die het beest en zijn beeld aanbidden, en ieder die het merkten van zijn naam ontvangt’ (Openb.14:11).

Dit woord wordt in de Septuaginta, de Griekse vertaling van het Oude Testament, vaak gebruikt voor de *rust* van de sabbat¹. Het hangt samen met het werkwoord *anapauoo / anapauomai*, ‘rust geven’ / ‘rusten’, dat o.a. voorkomt in Matth.11:28 (‘Ik zal u *rust geven*’, ‘tot *rust brengen*’); Mark.6:31 (‘*Rust* wat’); Luk.12:19 (‘ik zal tot mijn ziel zeggen: ... *rust*, eet, drink, wees vrolijk’); 1Kor.16:18 (‘Want zij hebben mijn geest *verkwikt* (oftewel ‘rust gegeven’, ‘tot rust gebracht’) en de uwe’); Openb.14:13 (‘... opdat zij *rusten* van hun arbeid’).

Anesis

Het tweede woord voor ‘rust’ dat we onderzoeken, is Gr. *anesis*. Dit geeft meer ‘rust na gevangenschap of verdrukking’ aan. Het wordt o.a. op de volgende plaatsen gebruikt:

- ‘En hij beval de hoofdman hem in bewaring te houden en [hem] enige *vrijheid* te laten en niemand van de zijnen te verhinderen hem te dienen’ (Hand.24:23).
- ‘Toen ik nu in Troas kwam voor het evangelie van Christus en mij een deur geopend was in [de] Heer, had ik geen *rust* in mijn geest, daar ik mijn broeder Titus niet vond’ (2Kor.2:12).
- ‘Immers, toen wij in Macedonië kwamen, had ons vlees geen *rust*, maar wij waren in alles verdrukt: van buiten strijd, van binnen vrees’ (2Kor.7:5).
- ‘Want het is niet opdat anderen *verlichting* hebben en u verdrukking’ (2Kor.8:13).
- ‘... daar het rechtvaardig is bij God, aan hen die u verdrukken, verdrukking te vergelden, en aan u die verdrukt wordt, *rust* met ons bij de openbaring van de Heer Jezus (2Thess.1:6-7).

Dit woord hangt samen met het werkwoord *anièmi*. Dit betekent lett. ‘losmaken’, ‘laten gaan’. Het komt voor in Hand.16:26 (‘van allen gingen de boeien los’, lett.

---

¹ Interessant is dat de schrijver van de brief aan de Hebréeën voor ‘sabbatsrust’ een uniek woord gebruikt dat verder nergens voorkomt, ook niet in de Septuaginta, namelijk Gr. *sabbatismos* (Hebr.4:9).

'werden losgemaakt'); Hand.27:40 ('tegelijk *maakten* zij de roerbanden *los*'); Ef6:9 ('... en *laat* het dreigen *na*'); Hebr.13:5 ('Ik zal u geenszins *begeven* (= laten gaan) en u geenszins verlaten').
